

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอย่างพอเพียงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนเวียงกาหลงวิทยา อำเภอยางป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
ผู้เขียน	นางสาวอังกวรา สมดี
ปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและสถิติการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. นุสบา อนันต์สุชาติกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอย่างพอเพียงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเวียงกาหลงวิทยา อำเภอยางป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ใน 3 มิติ คือ 1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอย่างพอเพียงตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 3) การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และศึกษาผลของการพัฒนาคุณลักษณะอย่างพอเพียงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของนักเรียน ด้านความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านพฤติกรรมกาปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงคุณลักษณะอย่างพอเพียง โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 6 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 27 คน ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตลอดปีการศึกษา 2555

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มี 3 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน 2) ปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนด้วยการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาหารือร่วมกัน ร่วมกันวางแผน (Planning) ปฏิบัติการตามแผน (Act) สังเกตผลการปฏิบัติ (Observe) และทบทวนผลการปฏิบัติ (Reflect) 3) ประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation) ทั้งของครูและของผู้เรียน ส่วนที่ 2 เป็นกิจกรรมพัฒนาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมการวิจัย ผ่านกิจกรรมวิเคราะห์วัฒนธรรม

การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน และการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วม โดยมีเครื่องมือที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนและรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ประกอบด้วย บันทึกหลังการสอน แบบสรุปการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม แบบประเมินพฤติกรรมทางการเรียนเป็นรายบุคคล แบบประเมินการทำโครงการ แบบวัดและประเมินความสามารถและทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะตามช่วงวัย แบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และบันทึกการดำเนินการวิจัย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการดำเนินการวิจัยพบว่า กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทำให้ครูผู้สอนได้ร่วมกันวางแผน คิดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดเป็นวิสัยทัศน์ร่วมกันในการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการอย่างมีส่วนร่วม “เป็นอยู่อย่างพอเพียงที่เวียงกาหลงวิทยา” ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Teaching and Learning) และบูรณาการเนื้อหาในรายวิชาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีความสอดคล้องกับสภาพของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นเป็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติกันอย่างเต็มศักยภาพของผู้ร่วมวิจัย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้หลักกัลยาณมิตรในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างครูผู้สอน ทำให้เกิดเป็นบรรยากาศขององค์กรแห่งการเรียนรู้ขึ้นภายในโรงเรียน

ด้านการพัฒนาผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านการทำโครงงานเพื่อแก้ปัญหาที่พบจากการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งโครงงานที่ผู้เรียนได้รวมกลุ่มกันปฏิบัติมีทั้งหมด 6 โครงงาน ดังนี้ โครงงานปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์, ขยะมีค่านำพาสู่รายได้, กินอยู่อย่างพอเพียงหลีกเลี่ยงขยะในโรงเรียน, จักรยานสูบน้ำเพื่อการเกษตร, พี่ชวนน้องประหยัดน้ำ, ร่วมใจกันประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยมีผลการประเมินการทำโครงงานอยู่ในระดับคุณภาพดีขึ้นไป ในส่วนของผลการประเมินโดยใช้แบบวัดและประเมินความสามารถและทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะตามช่วงวัยพบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับคุณภาพพอใช้ ด้านการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะตามช่วงวัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงในระดับคุณภาพดีมาก

Thesis Title	Participatory Action Research to Develop Sufficiency Characteristics in Students According to Educational Reform at Wiangkalong Wittaya School, Wiang Papao District, Chiang Rai Province
Author	Miss Angwara Somdee
Degree	Master of Education (Educational Research and Statistics)
Advisor	Assoc. Prof. Dr. Bupa Anansuchatkul

ABSTRACT

The research was conducted in order to study the participatory action research's methodology that helps improve sufficiency characteristics of junior high school students due to the education reform. The study focus on three dimensions including:

- 1.) The development of teaching lesson plans by expanding the activities which strengthen junior high school students' sufficiency characteristics following Philosophy of Sufficiency Economy.
- 2.) The adjustment of teaching lesson plans for improving students.
- 3.) The participation of teachers in creating a teaching and learning activities as well as finding out the results of the improvement sufficiency characteristics of students both in theory and practice.

In terms of data collection, 6 junior high school teachers and 27 junior high school students were enrolled into the study as research participants. The study took place during the 2012 academic year.

About the data analysis, the study was divided into two main parts. The first part was about the processes of participatory action research. It included three aspects of participatory action research which were creating the organization's vision processes, participatory action research cycle and evaluation process. It also includes 5 sub processes the action research cycle including analyzing or diagnosing, action planning, action taking, observation taking and specifying learning. Another part was the activities that improved the participation of personnel in the organization.

There were two activities explained and used in this study including the analytical activity of the organization's work culture and the activity formation for personnel's participation improvement. In order to collect the data, the tools used in the learning and teaching processes included the report after teaching, an evaluation of students' individual and group activities, an evaluation of students' individual learning behavior, a project evaluation, an evaluation of students' abilities and skills focusing on students' improvement by age, an evaluation of junior high school students' behaviors which involve sufficiency characteristics and a research processes record based on content analysis.

The result of the study revealed that the processes of participatory action research are effective not only to create intimacy among teachers but also to develop sufficiency characteristics of students. In terms of improving the teachers' teaching ability, all of the participants had to spend their time together brainstorming and create teaching and learning activities which derived from the "Living Sufficiently at WiangKalong Wittaya School" activity. It was inspired by the Sufficiency Economy Philosophy, which was introduced in the form of "Project-Based Teaching and Learning" in order to make the learning process conform to the school environment and their surrounding community. To make the project successful the teachers had to work well together. As a result, a closer relationship between the personnel help create a better atmosphere in the school. In terms of improving students' learning, the participants in this study have learnt the Sufficiency Economy Philosophy through the understanding of doing their project work which helped them learn how to deal with life sufficiently and the economic difficulties found in the school. This research included 6 students' projects which are "Compost production from organic waste", "Making money from selling recyclable products", "Not wasting food in the school", "Paddling bicycle to pump water for agriculture", "Elders invite youngsters to save water" and "Let's save electric energy". The result from the evaluation of the student's projects indicated that they are at least in good ranking. And the result of the evaluation by using the test of the student's abilities and skills by age groups revealed that the students understand how to live sufficiently by following the Sufficiency Economy Philosophy. Additionally, the result from the evaluation of the junior high school students' behavior indicated that they are at excellent ranking.